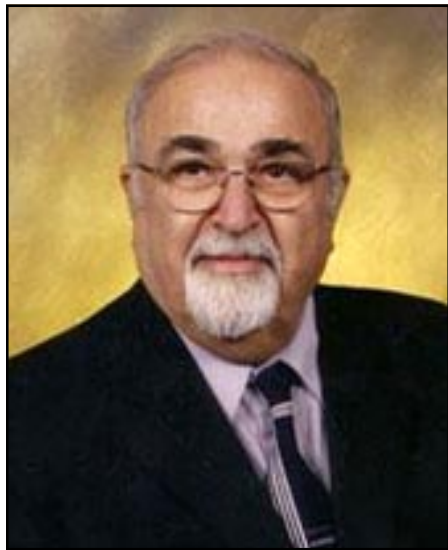

ԴՈԿՏ. ՓՐՈՓ. ԳԵՈՐԳ ԽՐԼՈՐԵԱՆԻ ԱՆՍԱՐ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ՓՐՈՓ. ԱԻԵՏԻՍ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

2010 Փետրուարի 6ին խորը վշտով հողին յանձնեցինք նորոգ հանգուցեալ դոկտ. փրոֆ. Գէորգ Խրլորեանին, մարդկային բարձր արժանիքներով օժտուած առաքինի մի անձնաւորութեան, մի հայ գիտնական եւ դասախօս վաստակաշատ մտաւորականի, որի սիրտը տարիներ շարունակ մեծ նուիրումով բաբախել էր հայ ժողովրդի հոգեւոր կեանքի առաջընթացին, պատմագիտական հարցերի համապարփակ ուսումնասիրութեան, ինչպէս նաեւ իր ժողովրդի բարօրութեան եւ բարգաւաճման վեհ գործին:

էր այդ բարձր գնահատանքին: Բերեմ մի երկու օրինակ.

Այսպէս 1999 թ. Մայիսի 16ին Կլենտէյլի Church of Brethren եկեղեցու դահլիճին մէջ, Մաշտոց գոլէճի նախաձեռնութեամբ եւ յոբելեանական համագաղութային յանձնախումբի կազմակերպութեամբ տեղի ունեցաւ դոկտ. փրոֆ. Գէորգ Խրլորեանի գիտամանկավարժական գործունէութեան յիսնամեայ յոբելեանական հանդիսութիւնը: Այդ ժամանակ ինձ բախտ վիճակուեց հիմնականում արժէքաւորելու նրա գիտական եւ մանկավարժական բարձր վաստակը:

Երկրորդը նրա վերջին ծանրակշիռ աշխատասիրութիւնն էր «Յեղասպանագիտութիւն» խորագրով: Նշենք, որ այս ստուարածաւալ հատորի շնորհանդէսը տեղի ունեցաւ 2007 թ. Ապրիլի 18ին, Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի հովանաւորութեամբ, Առաջնորդարանի «Գալայճեան» սրահում:

Օրուայ գլխաւոր բանախօսը լինելով ըստ էութեան արժէքաւորեցի եւ բարձր գնահատեցի այս աշխատութիւնը եւս:

Բանը նրանում է, որ Մեծ Եղեռնի փաստը ամբողջ կեանքում հանգիստ չի տուել իրեն եւ տարիների ընթացքում հաւաքելով վերապրողների աղիողորմ վկայութիւնները, ինչպէս նաեւ տարբեր լեզուներով մի շարք երկրների արխիւներում պահուող փաստագրական նիւթերն ու մինչ այդ հրատարակուած աղբիւրագիտական հրատարակութիւնները, շարադրել է «Յեղասպանագիտութիւն» խորագրով իր այս երկը:

Իրօք որ փրոֆ. Գէորգ Խրլորեանի այս մեծարժէք աշխատութիւնը ծանրակշիռ ներդրում է Հայոց Յեղասպանութիւնը միջազգային չափանիշով ճանաչելու եւ դատապարտելու խնդրում:

Ես ներկայ եմ եղել նաեւ փրոֆ. Գէորգ Խրլորեանի նուիրուած այլ միջոցառումներին եւս,

եւ հետաքրքրութեամբ ունկնդրել եմ ելոյթ ունեցողների խօսքը եւ ստացել մեծ բաւականութիւն:

1999 թ. Դեկտեմբերի 12ին առաջին անգամ լինելով ներկայ գտնուեցի Փասատինայի Հայ Աւետարանական Եղբայրներու եկեղեցիի ընկերային սրահում, ուր տեղի ունեցաւ հրապարակային դասախօսութիւն «Հայաստանն Այսօր» թեմայով: Բանախօսն էր Հայաստան-Սփիւռք համաժողովի պատուիրակ դոկտ. փրոֆ. Գէորգ Խրլորեանը:

Մինչ դասախօսութեան սկսուելը, բանախօսի կողակիցը՝ Տիկ. Անահիտ Խրլորեան-Սեդրակեանը դաշնամուրի վրայ նուագեց մի քանի հայրենասիրական երգեր, որ մեզ համար անակնկալ լինելով մեծ հաճոյք պատճառեց:

Այդ երեկոյ փրոֆ. Գէորգ Խրլորեանը կանգ առաւ մեզ հետաքրքրող եւ յուզող շատ հարցերին, թէ լաւ եւ թէ վատ երեւոյթների մասին, բոլոր դէպքերում շեշտը դնելով մեր ժողովրդի աւանդական եւ ստեղծագործական լաւ արարումների վրայ:

2002 թ. հրամանաւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոսի, Անթիլիասի վանքի տպարանում հրատարակուեց դոկտ. փրոֆ. Գէորգ Խրլորեանի «Տէրունական Աղօթքի Մեկնութիւն» խորագրով աշխատասիրութիւնը (420 էջ ծաւալով):

Այս ծանրակշիռ հատորի շնորհանդէսը տեղի ունեցաւ Հոլիվուտի Ս. Կարապետ Հայց. Առաք. Մայր Եկեղեցու Կարապետեան սրահի մէջ,

հովանաւորութեամբ Գերշ. Մուշեղ Արք. Մարտիրոսեանի:

Ես մասնակցել եմ այս խիստ շահեկան միջոցառման եւ ստացել մեծ բաւականութիւն:

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոսը հատորի յառաջաբանում, ըստ արժանւոյն բարձր գնահատելով այն, նշել է, որ «Հայր Մեր»-ի մասին բազմաթիւ հատորներ են գրուած օտար լեզուներով: Դոկտ. փրոֆ. Գէորգ Խրլորեանի աշխատասիրութիւնը հայերէն առաջին համապարփակ եւ ամբողջական մեկնութիւնն է, կատարուած հայ եկեղեցու աստուածաբանական մտածողութեան հայեցակէտով:

Այն էլ նշենք, որ իր կատարած բովանդակալից աշխատութիւնները, դասախօսութիւնները բարձր են գնահատուել թէ Հայաստանում եւ թէ Արտասահմանում:

Դոկտ. Փրոֆ. Գէորգ Խրլորեանը արժանացել է բարձր շքանշանների եւ յատուկ պատուոգրերի: Այս կապակցութեամբ ես շատ տեղին պիտի մատնանշեմ հայ մեծ բանաստեղծ Յովհաննէս Թումանեանի հանրայայտ բանաստեղծութեան հետեւեալ իմաստուն խօսքը. «Գործն է անմահ, լաւ իմացե՛ք»:

որ խօսուում է դարձ դար, երնէկ նրան, որ գործով, կ'ապրի անվերջ անդադար: Այո՛, Գէորգ Խրլորեանը իր պատմագիտական մեծ ժառանգութեամբ պիտի ապրի անվերջ, անդադար:

Թող, որ Աստուծոյ լոյսը միշտ վառ մնայ նրա շիրիմին:

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ԿԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

ՊԵՏՐՈՍ Ա.Լ.Ա.ՆՍՏՈՅԵԱՆ

Համայն հայութիւնը անխառն ցնծութեամբ դիմաւորեց 2009ի հայկական հիմնադրամի (Լոս Անճելէս) 16միլիոն տոլլարէ աւելի գոյացումը որ պիտի յատկացուի առաւելաբար կամ ամբողջութեամբ Շուշիի վերակառուցման:

Համայն հայութիւնը պիտի տրտմի եւ ափսոսայ երբ իմանայ որ Շուշիի դպրութեան գոհարը եղող Դանիէլ Ղազարեանի (1883-1958) անուան երաժշտական-ակադեմիական համալիր դպրոցին նույնիսկ 100.000 մը չէ յատկացուած:

Շուշին, Արցախի սիրտը, ունեցած է մշակութային փառաւոր անցեալ, մանաւանդ ժԹՐԴ դարու 20ական թուականներէն մինչեւ Մարտ 23, 1920, երբ թրքապետի խուժանը քաղաքը հրդեհաբար ջրակ լրացուցաւ, մինչ նոյն այդ 1920 տարին Ստալինը Արցախը կը յանձնէր Ազրպայճանին: Այսօր, թէեւ Շուշին եւ Արցախը վերագտած են իրենց հայկական դիմագիծը, բայց աւերի ու քանդուածի հետքերը կը շարունակեն մեզ յիշեցնել Վիքտոր Հիլկոյին պատմական խօսքը՝ «Թուրքերը անցած են այդտեղեղին»:

Շուշիի մշակութային անցեալը մտասեւեռումը եղած է արժանաւոր հայ քանի մը մտաւորականներու, որոնք գրագէտ Մուրացանի, պատմագէտ Լէյլի, երգահան Դանիէլ Ղազարեանի ծննդավայրը վերածաղկած տեսնելու տենչանքով ձեռնարկեցին կառուցողական վեհ գործի: Այդ մեծ իտեալով սնուած մտաւորական երաժիշտ, երգիչ եւ գեղանկարիչ Կարեն Ղարիբեան 1993ին այցելելէ ետք Շուշի, ի տես անոր աւերակներուն, կ'ուխտէ ի

զին ամէն գոհողութեան, հիմնել երաժշտանոց-ուսումնարան: Առ այդ, կը կազմէ իր նման յուսալքութիւն չճանչցող տղաներով կոմիտէ մը որուն նպատակն էր վերականգնել Շուշիի հին փառքը, սկսելով անոր փոքրիկներուն մատակարարել երգ-երաժշտութիւն-արուեստ-դպրութիւն:

Շուշիի քաղաքապետը կը յօժարի Կարենի եւ, իր նման յանդուգն, Արա Եահիւնեանի գլխաւորութեամբ այս խումբին տրամադրել կիսափուլ 3 կառուցներ: Գլխաւոր կառուցը կրնար ունենալ 34 դասարաններ, մէկ համերգասրահ եւ յարակից յարմարութիւններ: Միւս երկու կառուցները պիտի ծառայէին պատասպարելու 2005 ոչ պակաս զիջեթթիկներ: Ղարիպեանի այցելութեանէն երկու տարի ետք, 1995ին, ծայր կ'առնեն սկզբնական պատրաստութիւնները «անծայրածիր եւ ամէն ինչ պակասող դժուարութիւններով», կը պատմէ Ղարիպեան: «Հայաստանի հետ միակ կապը հանդիսացող Լաչինի ճամբան գործնականապէս բանի չէր նմանէր եւ յարատեւ ու բահարման ենթակայ էր. ելքերականութիւն չկար, վառելիքի չէր հազուագիւտ եւ չափազանց թանկ: Քաղաքը կը գտնուէր բարձունքի վրայ. մեր տրամադրութեան տակ ունէինք միայն մէկ փոխադրակառք եւ բեռնաբարձ մեքենայ մը: Մեր առաջին գործը եղաւ Հայաստանէն բերել կրափոշի 4 բեռնակառք լեցուն: Այդ օրերուն Երեւանէն դէպի Շուշի 10 ժամ կը տեւէր, սակայն բեռնակառքերուն երեք հատը ամբողջ երեք օր յատկացուցին մինջեւ Շուշի, իսկ չորրորդը աւելի

833 W. Glenoaks Blvd. Glendale, CA 91202 (818) 240-0065

Dr. Missak Ekmekdjian
Chiropractor

Dr. Anahid Ekmekdjian
Chiropractor

Մեծանասակներու և մանուկներու Քայրափոքաբոյ բուժում:
Գլխացաւ, վզի, մէջքի, յօդոցի և մկանային ցուեր:
Ինքնաշարժի վթարի հետևանքով պոստոնած
վնասումներու բուժում:

Ձեր առողջութիւնը մեր մտահոգութիւնն է